

ANIMADVERSIONES
IN FENNICAM BIBLIORUM SACRORUM
VERSIONEM,

QUARUM

PARTEM PRIMAM

APPROB. MAX. VENER. FACULT. ABOËNS.

PRÆSIDE

Mag. JACOBO BONSDORFF,

*S. S. Theol. Doct. & Profes. publ. & Ordin
Facult. Theol. h. t. Decano,*

PUBLICO EXAMINI MODESTE OFFERT

FRANCISCUS MICHAËL TOPPELIUS,
Ostrobothniensis.

In Auditorio Theol. die XXIV Maji MDCCCXXIV.

h. a. m. s.

ABOË, Typis FRËNCKELLIORUM.

VIRO PERCELEBRI
MEDICINÆ DOCTORI, MEDICO PROVINCIALI,
ORD. IMP. DE S:TA ANNA
IN III. CL. EQUITI
ZACHARIÆ TOPELIO,

Patruo benignissimo, dilectissimo.

d. v.

nepos ex fratre observantissimus
FRANCISCUS MICHAEL TOPPELIUS.

IN VERSIONEM S. BIBLIORUM FENNICAM
ANIMADVERSIONES.

Astuantis instar maris, quod diu pacatum tranquillum-
que inter nimbos & frigora confederat cursum re-
tardare amans navigantium, jam vero, ruptis aëris vin-
culis, turbatum immensos undiquaque excitat fluctus, mi-
nitantes ruinam his, ovandi præfagientes materiem illis,
nostrorum quoque temporum hominumque cernimus
studia in Bibliis Sacris edendis, divulgandis, perlegendis
fatigari nescia Nam quantum silentium ac animi torporem
universæ fere Ecclesiæ Christianæ introduxerat fatalis Catho-
licismi error, Divini verbi præcludens & a plebis oculis
perperam arcens radios, tantum ex contraria jam parte,
cultissimas per habitati orbis regiones, inde a Reforma-
tionis ævo ad nostra usque tempora obortum esse nifum
fervidissimumque amorem veritatis, sublimiori ex prin-
cipio percipiendæ, latamur, eumque summum nondum
quidem attigisse, sed pedetentim attingere conari, perfe-
ctionis culmen animadvertimus. Quum enim Scripturam
Sacram in bis septuaginta lingvas, incredibili recentiorum
Doctorum studio, jamjam translata totque per oras,
regiones, nationes, parum aut plane non cultas, propagatam
esse & indies propagari perhibeant fide dignissimi Scri-
ptores, non possumus non lætissima hinc capere felicio-
rum temporum auguria. Quod si vel maxime non ne-
mo fuerit, qui subdola satis ac invidiosa mente tanta specta-
verit Evangelicæ doctrinæ per omnes mundi plagas dis-
persa lumina, næ is religioni omni inimicus est habendus.

Speciosiora vero attulerunt nonnulli, contra rapidiorem Bibliorum Sacrorum propagationem, argumenta ex nondum perfecte consummata interpretandi ratione; siquidem dubio caret, multas difficultates in translationibus vulgo receptis ex hoc velut derivari fonte, qui si aperiatur uberius, fluet quoque limpidior in rivulis ipsis aqua. Sed esto quoque, multa diem docere posse, & philologici studii progressus varia secum in posterum ferre translationibus commoda; attamen ex quibuscunque his emendationibus, sensus universus parum mutabitur — neque quidquam periculosius esset subita aut continua mutatione. Hodernas examinantes versiones Bibliorum, non omnes ejusdem generis aut pretii esse invenimus, neque ad eas dijudicandas pro præsenti descendimus *a*); monemus tantum in eo consentire fere omnes, Lutheri versionem, utpote matrem ceterarum protestandarum, summas merito tenere laudes. Quis tamen eandem infallibilem aut sine navis pronuntiabit esse? Multo minus id de ceteris valere dabimus versionibus, quæ in Svecia & Fennia secundum Lutheri illam factæ sunt. Si enim primis illis temporibus tanta iuclaruisset nostros apud translatore lingvarum originalium pericia, qualis in ipso Luthero fuit, certe in condendis versionibus multo accuratius ad genium lingvæ Hebrææ & Græcæ attendissent nostrates, nec cæco pede typum suum secuti fuissent. Sed tantæ molis erat vernaculam condere Divini verbi metaphrasin, ut satius ducerent, probatissimis Reformatorem insistere vestigiis, quam propriis confidere in interpretando viribus exiguis. Interim gratissima agnoscimus mente, majorum nostrorum, tria fere jam ante secula, peractam & indefessam operam pretiosissima nobis reclusisse salutiferæ fidei monumen-
ta

---

a) Conf. E. F. K. ROSENMÜLLER *Handbuch für die Litteratur der Biblischer Kritik und Exegese*. Tom. 4.

ta hæcce, Oracula sacra, quorum lectione tot millia animorum exhilarata fuerunt & restituta in sanitatem. Profluxit vero dimidium jam seculum ab eo inde tempore, quo emendatiorem edendi versionem Svecanam ceperant consilium Ecclesiæ præsidēs, avideque idem expectaverant, ut & adhuc expectant, saniores omnes. Verum enimvero distracta adeo fuerunt hominum principia iudiciaque in re gravissima, ut non conveniret inter ipsos, quid corrigi in antiqua versione deberet, aut non, & quem in modum emendatio omnis esset instituenda. Liberales sequi regulas, & sensum in textu ambiguum sua ex mente in versione exprimere, quin & conjecturam criticam adhibere, quemadmodum in universa sua translatione Germanica prætulit sagacissimus alias interpres J. D. MICHAELIS, quem, licet non in omnibus, tamen in multis, iusto plus sequi solet metaphrastes Svecanus recentior, non potuit omnium probari calculis; nam quod in litterario specimine ferri possit, immo commendari, non item valebit in populari ac publica Bibliorum versione, quam, quatenus linguæ permittat genius, verbotenus adornari postulat non tam prudentia, quam æquitas. Quemadmodum enim inconsulte ageret, qui antiquo in palatio restaurando novam omnem quæreret formam, veterem describendo stilum architectonicum, multaque alia præter necessitatem inferendo ornamenta; ita quoque haud immerito taxandam ducimus quamcunque in transferendo levitatem, præsertim si locutiones quasdam Biblicas nervosas cum aliis, philosophicis puta, permutare in animum quispiam induxerit. Ista autem reapse fuit laus metaphrastæ Svecani, ut veterem non sine causa defereret loquendi modum, nec in novitiis aucupandis male sedulus esset, qua de universa materie diutius disserere yetat instituti nostri ratio.

Ad Fennicam igitur S. Bibliorum versionem propius accedentes, mirum prorsus in tanta nostrorum temporum zelotypia nemini non obvenire putamus, publicam nullam invigilasse in ejus emendatione curam, nedum commotionem ac desiderium meliora videndi semet exseruisse, non forte quod hanc versionem perfectam per se esse, aut ad emendatiorem habitum nostratum ope adspirare non posse judicarent avi nostri homines, sed quod metuerent, ne, si restauratio quædam esset tentanda, nullum finem hæc ipsa esset habitura, aut saltem remoram permagnam in Bibliorum editione & propagatione hinc enasci crederent. Quæ difficultates non quidem minimæ, sed nec insuperabiles erant existimandæ. Etenim non moramur istam de perfectione versionis vulgaris fabulam, quam peritiores omnes dudum rejecerunt. Sed dubitationem de possibilitate, & metum omnem utpote minus fundatum vellemus expunctum iri, si unquam religionis ad metam pertingere sublimiorem dabitur. Quamdiu enim vilipenditur sacra interpretatio & lectio oraculorum, quæ in codice veteris & novi Testamenti continentur, tamdiu etiam religionis ipsius paratur jactura, qua nihil exitiosius esse in civitate potest; nam ubi fusque deque habent homines, utrum vera ac genuina legantur Divini præconii verba, nec ne, flocci quoque faciunt, quid de salutis ordine ac via sentiendum sit. Faciles quidem dabimus, essentielles doctrinæ nostræ veritates inconcusas manere, quicquid etiam hic aut ibi, sive in textu sive in versione, legatur: immo etiam hoc dabimus, ambiguo in textu præferendam esse receptam lectionem & interpretationem, cui diu advesfacta fuit legentium multitudo. Sed subsistere penitus & nihil ultra plebem sapere velle, non decet religiosum doctorem, cui mysteria fidei concredita sunt. Si enim non eousque in Philologia Sacra tendere cuique licet, ut æsthetico gustu hauriat Bibliici

textus

textus delicias emphasesque, aut ad uberiores ejus intelligentiam quid conferre possit; habebit tamen originalis textus cum versione vernacula comparatio id commodi, ut multo tutius in hac versari possimus, quam constiterit, eam cum textu apprimè convenire. Cave vero, ne hoc justo latius dictum esse putes, adeo ut nulla opus foret propiori collatione utriusque, indeque oriunda necessitate emendandi. Sed in universum rectè statuitur, Fennicam nostram versionem eleganter adeo esse confectam, ut pauciora sint loca, quæ medelam efflagitent quamdemumcunque; Cujus rei causam in lingvæ ipsius genio, per plura secula parum immutato, quærere convenit; quod longe secus in lingua Svecana contigit. Etenim si has atque alias abstraxeris mutationes, ex dialectorum Fennicarum varietate oriundas, Biblicam fortassis dixeris dialectum, plerisque in regionibus Fennix, dominantem & a vulgari hominum non discrepantem usu, quare etiam eandem sollicitè retinendam judicarunt æquiores rerum æstimatores Scriptoresque nostri domestici. Quæ enim justa causa esset innovandi non modo orthographiam, verum etiam habitum Fennicæ lingvæ universum, tot popularium nostrorum bene receptum applausu? quin immo Classicum librum merito censemus Codicem Sacrum, idiomate nostro translatum, cujus stilo tantum non omnes profaici & metrici auctores huc usque sua cum laude usi sunt.

Quum vero ex paucissimis iis, quæ recentiori hoc ævo prolata sunt, emendandi versionem Fennicam conaminibus *b*), luculenter satis pateat, quam magni momenti

---

b) Primus, quantum nobis constat, in hoc exantlando negotio laudabiliter versatus est Philos. Mag. (postea Pastor, Præpos. & Doctor Theol.) DANIEL HIRN, qui a. 1774. Dissertationem edidit; *Observationes quædam in versionem Sacrorum Bibliorum Fennicam ex-*

menti sit hæcce res ardua, non potuimus non symbolam nostram huic admoveere negotio, insignem sub ipsa viri-um tenuitate, sincero ex veritatis studio, latandi capientes materiem. Regulas vero, quas nobis præscripsimus in hisce animadversionibus, in antecessum indicasse juvabit. *Primo* quidem Criticam nullam medelam nisi extrema necessitate & apertissimo in textu, recentiorum ope resti-tuto, adhibemus. In locis vexatis præstat vulgarem sequi textum. *Dein* quod ad sensum attinet, nolumus esse scrupulosi & in minutiis hære, ubi satis sit perspicua Auctoris Sacri sententia. Sed si sensum aliorum traxerit metaphrasta vulgaris, textualem & genuinum prætulimus non sine iusta argumentorum probatione, modestaque crisi

---

emphis ex propheta Jesaia illustrata, in qua multa loca exactius ad textum originale & Fennicæ Lingvæ genium reddere conatur. Eodem quoque consilio atque successu recentius specimien verioris interpretationis dedit Theol. Licent. Adj. & Præpos. JOH. AD. EDMAN Disertatt, in *vaticinium Nahumi Latine & Fennice versum, notisque illustratum* Part. I — IV. ann. 1818 — 20 nec non Theol. Doc. jam Adj. *Benjam. Frosterus*, editis Disert. in *vaticinium Michæ Fennice versum notisque illustratum* P. I — IV. a 1821 — 22. Latio-rem vero campum Biblico-Fennicæ Exegescos ingressus Ecclesiæ Jockasensis quondam Pastor MARTIN. GOTTLUND, (binos ante annos denatus) Epistolas omnes Paulinas & Catholicas N. T. nova me-taphrasi Fennica ornavit, edito: *Försök till en omarbetad Finsk Tolkning af Apostlarnes Sändebref, jemte anmärkningar öfver nu brukliga Finska öfversättningen*. Åbo 1821. Quantum jacturæ li-teratura nostra Biblica hujus indefessi sagacissimique viri præmatura morte passa fuerit, inde judicari poterit, quod paucis ante mor-tem diebus novam translationem Fennicam Prophetarum consum-maverit; eam vero ad nos transmisit dijudicandam, quo in negotio aliquantisper jam, haud sine summa delectatione, occupati, aucto-ris propter obitum subsistere cogebamur, quia occasionem omnem abruptam videbamus observationes nostras cum amabili viro com-municandi, eumque ad ultimam limam operi suo inferendam inci-tandi. Adservantur vero hæc præclari ingenii monumenta in Gott-lundi filii scriniis, olim forte expromenda,

crisi. Unde quoque factum est, quod pauciora sint hæc loca. Tum quoque brevitati studuimus, ne in immensam molem, sero aut nunquam consummandam, cresceret opusculum hoc qualecunque. Rationes quippe dicendorum petendæ erant a rebus, in Exegesi Sacra notioribus, & quæ usitatorum ope scholiorum facile intelliguntur. Ita vero omnem emendandi proposuimus ideam, ut si quondam in posterum nostratibus arriserit revisionis cuiusdam in universa Fennica Bibliorum translatione tentamen, nova ista editio non iis retardaretur impedimentis, quæ ab hodierna litterarum fixarum editione fortassis peterentur. Modicas enim & temperatas inferre mutationes, quales fere editores A. 1758 sine aliorum invidia ac reprehensione fecerunt, nec offendiculo unquam esse poterit simplicioribus nec fraudi antea actis editionibus; siquidem spes est haud vana, patriam nostram carissimam una cum cultu scientiarum & morum, etiam in religionis practico usu & cum eo conjuncto Scripturæ Sacræ diligentiori studio, continuos facturam esse progressus; unde consequens quoque erit, majorem numerum voluminum Sacrorum, Fennica lingua exaratorum, latissimas per patriæ regiones & calas propagatum lectumque iri; veniet sine dubio tempus, quo piissimis omnium satisfiet desideriis non modo in Divini verbi lectione assidua, sed quoque ejusdem scrutinio & applicatione, positis.

LIBRI HISTORICI V. F.

Quamquam instituti nostri ratio non id secum ferat, ut accuratam omnium librorum Historicorum Fennicæ versionis exhibeamus centuram, quod quidem tum temporis, tum virium nostrarum excederet modulum, nonnihil tamen universe de hocce genere in antecessum monuisse, & dein exemplis ex Genesi & Exodo confirmasse, juvabit. Admiramur omnino Fennici nostri metaphrastæ fidelitatem summam in exprimendo textu originali, nervosumque suæ lingvæ habitum, quo veram sciverit adeo inducere sententiam auctorum Sacrorum, ut nihil fere melius, nisi rarissimis in locis, proferri possit. Id vero vel inde factum est, quod historica narratio ut plurimum simpliciore urgeat stilum, nec multis opus habeat troporum varietatibus aut insolentioribus verborum formis, quales in poëticis scriptis sæpius occurrere videmus. Tum quoque nullæ concisæ & abruptæ dictiones, in quibus sæpius mens turbatur interpretis, historico in textu dominabuntur, sed fuit oratio tota narrationis continua sua serie, suisque cum partibus intime connexa; quare etiam in isto genere rarius accidit, ut scribarum errore viciatus aut permutatus sit textus, nullumque sit, saltem non frequens, in ipsis variantibus lectionibus errandi periculum; Universe autem hæc omnia dicta esse volumus, minimeque infitias ibimus, alicubi sive in textu sive in sensu figendo magna opus esse medendi cautione. Præcipua tantum, quæ nobis obvenerunt Mosaicis in libris, primo & secundo, cum Fennica versione collatis notatu digna, sistere jam vacat.